

GBS-3725

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

November/December – 2013

Sanskrit : CC-303

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- १ नीचेनाभांथी गभे ते चार सभजवो : १४
- (१) विनयमूलो दण्डः प्राणभूतां योगक्षेमावहः ।
(२) विद्याविनयहेतुरिन्द्रियजयः ।
(३) अर्थ एव प्रधानः इति कौटिल्यः ।
(४) प्रत्यक्षपरोक्षानुमेया हि राजवृत्तिः ।
(५) नात्मप्रियं हितं रासः प्रजानां तु प्रियं हितम् ।
(६) सांख्ययोगो लोकायतं चेत्यान्वीक्षिकी ।
(७) शासनप्रधाना हि राजाना ।
(८) आन्वीक्षिकीत्रयीवार्तानां योगक्षेमसाधनो दण्डः ।
- २ पश्चाद्गो मंत्रः अने मन्त्रीपरिषदः अंगे भीष्म भतोनी साथे १४
कौटिल्यना मतनी यर्था करो.
Discuss पश्चाद्गो मंत्रः and मन्त्रीपरिषदः according to the 14
Kautily with the context of others views.
- अथवा/OR
- २ संस्कृत साहित्यभां कौटिल्यना अर्थशास्त्रनुं महत्त्व अने प्रधान यर्था. १४
Evaluate the importance and contribution of 14
Kautilya's Economics in Sanskrit literature.
- ३ अमात्यनियुक्ति अंगेना कौटिल्यना मतनी यर्था करो. १४
Elaborate on Kautilya's views on "अमात्यनियुक्ति". 14

अथवा/OR

- ૩ કૌટિલ્યના મતે મંત્રીપુરોહિતની નિયુક્તિ અંગે ચર્ચા કરો. ૧૪
Discuss Kautilya's view on "મંત્રીપુરોહિતનિયુક્તિ". 14
- ૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે વિશે નોંધ લખો : ૧૪
Write short notes on any **two** of the following : 14
(૧) ચારચક્ષુષઃ
(૨) દણ્ડનીતિ
(૩) દૂતપ્રણિધિઃ
(૪) ગુપ્તચર ।
- ૫ નીચેનામાંથી ગમે તે સાતના એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : ૧૪
Answer briefly any **seven** of the following 14
questions :
(૧) અર્થશાસ્ત્રના પ્રથમ અધિકરણનું નામ શું છે ?
(૨) પ્રથમ અધિકરણમાં કેટલા અધ્યાય આવેલા છે ?
(૩) વાર્તા એટલે શું ?
(૪) મંત્રીપરિષદમાં કૌટિલ્યના મતે કેટલા મંત્રી હોય છે ?
(૫) ગુપ્તચરોની યોગ્યતા કૌટિલ્યના મતે કેવી હોવી જોઈએ ?
(૬) પુરોહિત અને મંત્રીમાં શો તફાવત છે ?
(૭) ગુપ્તચરના કેટલા પ્રકાર છે ?
(૮) માત્સ્યન્યાયઃ નો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
(૯) ગુપ્તપુરુષપ્રણિધિઃ એક વાક્યમાં જવાબ આપો.
(૧૦) ગુપ્તચરોના કેટલા પ્રકાર છે ? કયા કયા ?
(૧૧) કાપટિકઃ નો અર્થ જણાવો.
(૧૨) રાજ્યનાં કેટલાં અંગો હોય છે ?